

1	Asia.....	2
2	Asian vireilletulo	2
3	Osapuolet ja niiden harjoittama liiketoiminta	2
4	Kilpailuoikeudellinen arviointi	2
4.1	Yrityskauppasäännösten soveltuminen järjestelyyn	2
4.2	Relevantit markkinat, markkinoiden koko ja osapuolten toiminta markkinoilla	3
4.2.1	Ilmoittajan näkemys relevanteista markkinoista	3
4.2.2	Kiinteän verkon laajakaistapalvelut kuluttajille.....	4
4.2.2.1	Relevantit hyödykemarkkinat	4
4.2.2.2	Relevantit maantieteelliset markkinat.....	6
4.2.2.3	Yrityskaupan osapuolten asema kiinteän verkon laajakaistapalveluissa kuluttajille ..	7
4.2.3	Yritysten viestintäratkaisut	8
4.2.4	Tukkutason laajakaistapalvelut	9
4.2.5	Maksullisten televisiopalveluiden sekä televisio- ja videosisältöjen vähittäismarkkinat	9
4.2.6	Maksullisen TV- ja videosisällön hankinta	11
4.2.7	Mastot.....	11
4.2.8	Matkaviestinpalveluiden ylläpitämiseen tarvittavat transmissioyhteydet	11
4.2.9	Tilaaajayhteyksien vuokraus	12
4.2.10	Mobiililaajakaistapalvelut kuluttajille	12
4.2.11	Kaapeliteleviopalveluiden markkina.....	13
4.2.12	Matkaviestinpalveluiden myyntiedustuksen markkina	13
4.2.13	Kiinteän verkon puhelinliittymät.....	13
4.2.14	Matkaviestinverkon puhelinliittymät.....	14
4.2.15	Valtakunnalliset runkoverkkopalvelut	14
4.2.16	Päätelaitteiden myynti.....	15
4.2.17	Yhteenveto relevanteista markkinoista.....	15
4.3	Kilpailuvaikutusten arviointi	15
4.3.1	Kiinteän verkon laajakaistapalvelut kuluttajille.....	15
4.3.2	Kiinteän laajakaistan kanssa yhdessä myytävien palveluiden merkitys kilpailuvaikutusten arvioinnin kannalta	19
4.3.3	Yritysten viestintäratkaisut	22
4.3.4	Maksullisten televisiopalveluiden sekä televisio- ja videosisältöjen vähittäismarkkinat ..	23
4.3.5	Maksullisen TV- ja videosisällön hankinta	24
4.3.6	Mastot ja matkaviestinpalveluiden ylläpitämiseen tarvittavat transmissioyhteydet.....	24
4.3.7	Mobiililaajakaistapalvelut kuluttajille, matkaviestinverkon puhelinliittymät ja matkaviestinpalveluiden myyntiedustus.....	25
4.3.8	Valtakunnalliset runkoverkkopalvelut	26
4.3.9	Muut markkinat	27
4.4	Johtopäätös	27
5	Sitoumukset	27
5.1	Osapuolten KKV:lle esittämät sitoumukset.....	27
5.2	Sitoumusten arviointi.....	30
6	Ratkaisu.....	30
7	Sovelletut säännökset	31
8	Muutoksenhaku.....	31

1 Asia

1. Yrityskaupan hyväksyminen ehdollisena; Elisa Oyj / Anvia Oyj

2 Asian vireilletulo

2. Elisa Oyj ("Elisa") on ilmoittanut 9.12.2014 Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ("KKV") järjestelyn, jossa se hankkii yksinomaisen määräysvallan Anvia Oyj:ssä ("Anvia").
3. KKV siirsi 9.1.2015 tekemällään päätöksellä asian kilpailulain 26 §:n mukaiseen jatkokäsittelyyn.

3 Osapuolet ja niiden harjoittama liiketoiminta

4. **Elisa** tarjoaa puhelin- ja tietoliikennepalveluita sekä niihin liittyviä toimintoja kotitalouksille ja yrityksille. Elisa-konserni tarjoaa paikallisia ja valtakunnallisia puhe- ja datapalveluita kiinteässä verkossa, matkaviestinverkossa ja kaapelitelevisioverkossa.
5. **Anvia** muodostuu Anvia Oyj:stä (aiemmin Vaasan Läänin Puhelin Oy) ja sen tytäryhtiöistä. Se tarjoaa tieto-, viestintä- ja turvateknologian palveluita ja tuotteita kuluttajille, yrityksille, julkisyhteisöille sekä muille operaattoreille Pohjanmaan alueella. Anvia on Finnet-liitto ry:n jäsenyritys.

4 Kilpailuoikeudellinen arviointi

4.1 Yrityskauppasäännösten soveltuminen järjestelyyn

6. Ilmoittajan mukaan Elisan ja sen tytäryhtiöiden yhteinen omistusosuus Anviassa on 26,8 % yhtiön ulkona olevista osakkeista. KKV:n yrityskauppasuuntaviivojen¹ mukaan osakeyhtiössä suhteellisen pienikin äänimäärä saattaa tuottaa määräysvallan, jos omistus on hajallaan tai osakkeenomistajat ovat jatkuvasti passiivisia osallistumaan yhtiökokouksiin. Yksinomaisen määräysvallan hankkiminen yhteisössä edellyttää yleensä mahdollisuutta hallituksen enemmistön nimittämiseen. Määräysvallan syntyminen ei edellytä, että enemmistön päätäntävaltaa olisi jo hallituksessa käytetty, vaan ratkaisevaa on tosiasiallinen mahdollisuus hallituksen kokoonpanon muuttamiseen tai muun tosiasiallisen päätäntävallan käyttämiseen.
7. Anvian yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön hallituksen valitsee hallintoneuvosto (yhtiöjärjestys 5 §). Hallintoneuvoston jäsenet valitsee yhtiökokous siten, että vuosittain valitaan jäsenistä kolmannes kolmeksi vuodeksi (yhtiöjärjes-

¹ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppavalvonnasta, 2011, s. 17.

tys 4 §). Jos osakeyhtiön yhtiöjärjestys ei sisällä määräyksiä hallituksen ja hallintoneuvoston erottamisesta, erottamiseen sovelletaan osakeyhtiölain säännöksiä. Osakeyhtiölain mukaan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsen voi erottaa se, joka on hänet valinnut.

8. [...]²
9. Elisa-konsernin maailmanlaajuinen liikevaihto oli vuonna 2013 noin 1,5 miljardia euroa, josta noin 1,4 miljardia euroa kertyi Suomesta. Anvia-konsernin maailmanlaajuinen liikevaihto vuonna 2013 oli noin 108 miljoonaa euroa, josta [yli 100] miljoonaa euroa kertyi Suomesta. Koska kilpailulaissa määritellyt liikevaihtorajat ylittyvät, järjestely kuuluu yrityskauppavontaa koskevien säännösten soveltamisalaan.

4.2 Relevantit markkinat, markkinoiden koko ja osapuolten toiminta markkinoilla

4.2.1 Ilmoittajan näkemys relevanteista markkinoista

10. Ilmoittajan mukaan yrityskaupan osapuolet toimivat puhelin- ja tietoliikennepalveluiden markkinoilla Suomessa. Ilmoittajan mukaan osapuolten ydinliiketoiminta muodostuu viestintämarkkinalain (tietoyhteiskuntakaari 1.1.2015 alkaen)³ mukaisesta ilmoituksenvaraisesta yleisestä teletoiminnasta sekä matkaviestinliiketoiminnasta.
11. Ilmoittajan mukaan markkinat ovat monelta osin ristikkäisiä, minkä vuoksi osalla markkinoista osapuolten suhde voidaan katsoa sekä horisontaaliseksi että vertikaaliseksi. Ilmoittaja on jaotellut relevantit markkinat horisontaalisiin ja vertikaalisiin sen mukaan kumpaa ne lähemmin ilmoittajan arvion mukaan ovat.
12. Ilmoittajan mukaan seuraavat markkinasegmentit (tai niiden alasegmentit) ovat yrityskaupan kannalta relevantit horisontaaliset tuotemarkkinat (suluisa ilmoittajan näkemys kyseisen markkinan maantieteellisestä laajuudesta): 1. Kiinteän verkon laajakaistapalvelut kuluttajille (alueellinen), 2. Yritysten viestintäratkaisut (valtakunnallinen), 3. Tukutason laajakaistapalvelut (paikallinen), 4. Maksullisten televisiopalveluiden sekä televisio- ja videosisältöjen vähittäismarkkina (valtakunnallinen) ja 5. Televisio- ja videosisältöjen hankinta (valtakunnallinen).
13. Osapuolilla on lisäksi keskenään yhteenliittämissopimuksia, joita ei ole sisällytetty edellä esitettyihin markkinoihin.
14. Ilmoittajan mukaan seuraavat markkinasegmentit (tai niiden alasegmentit) ovat yrityskaupan kannalta relevantit vertikaaliset tuotemarkkinat: 6. Mastot (valtakunnallinen), 7. Matkaviestinpalveluiden ylläpitämiseen tarvittavat

² Hakasulkeisiin merkityissä kohdissa tieto tai tarkka tieto on poistettu liikesalaisuutena.

³ Viestintämarkkinalaki 393/2003 on korvattu Tietoyhteiskuntakaarella (917/2014) 1.1.2015 alkaen.

transmissioyhteydet (valtakunnallinen) ja 8. Tilaajayhteysverkon vuokraus (paikallinen).

15. Ilmoittajan mukaan yrityskauppaan läheisesti liittyvät markkinat ovat: 9. Mobiililaajakaistapalvelut kuluttajille (valtakunnallinen), 10. Kaapelitelevisiopalveluiden markkina (alueellinen), 11. Matkaviestinliittymien myyntiedustuksen markkinat (valtakunnallinen), 12. Kiinteän verkon puhelinliittymät (paikallinen), 13. Mobiiliverkon puhelinliittymät (valtakunnallinen), 14. Valtakunnalliset runkoverkkopalvelut (valtakunnallinen) ja 15. Päätelaitteiden myynti.

4.2.2 Kiinteän verkon laajakaistapalvelut kuluttajille

4.2.2.1 Relevantit hyödykemarkkinat

16. Ilmoittajan mukaan laajakaistapalvelulla tarkoitetaan kiinteähintaista ja aina auki olevaa nopeaa internetyhteyttä. Kiinteän verkon laajakaistapalvelu on sidottu kiinteään käyttöpaikkaan. Laajakaistapalveluita voidaan tarjota usean verkkotekniikan välityksellä. Suomessa kiinteän puhelinverkon ADSL-tekniikka ja kaapelimodeemitekniikka ovat tällä hetkellä eniten käytössä olevat laajakaistatekniikat. Laajakaistapalveluiden ohella operaattorit tarjoavat loppuasiakkaille erikseen myös tietoturvapalveluita, kuten esimerkiksi palomuri- ja virustorjuntapalveluita.
17. Viestintäviraston⁴ toimialakatsauksen mukaan kuluttajat ovat siirtyneet käyttämään yhä nopeampia kiinteän verkon laajakaistaliittymiä. Vuoden 2013 lopussa kaksi kolmesta liittymästä oli nopeudeltaan 10 Mbit/s tai enemmän, ja noin joka kuudes liittymä oli vähintään 100 Mbit/s. Nopeudeltaan yli 10 Mbit/s liittymien osuus kaikista liittymistä on kasvanut edelleen, mutta hitaammin kuin aikaisemmin. Tällä hetkellä nopein kasvu nähdään vähintään 100 Mbit/s liittymissä. Hitaimpia, nopeudeltaan alle 2 Mbit/s liittymiä oli enää noin 4 % kaikista liittymistä.⁵
18. Ilmoittaja katsoo, että kiinteän verkon ja mobiiliverkon laajakaistapalvelut kuuluvat eri markkinoille. Yrityskaupan osapuolten kilpailijat kuitenkin esittävät KKV:lle antamissaan lausunnoissa, että KKV:n tulisi selvittää yrityskaupan kilpailuvaikutuksia myös kuluttajille suunnattujen kiinteän verkon laajakaistapalveluiden ja mobiililaajakaistapalveluiden kokonaismarkkinoilla.

⁴ Viestintäviraston tehtävänä on viestintämarkkinoiden toimivuuden ja tehokkuuden turvaaminen. Tavoitteena on, että kuluttajille on tarjolla keskenään kilpailevia, teknisesti kehittyneitä, laadukkaita ja edullisia viestintäpalveluita. Jotta tämä tavoite saavutettaisiin, Viestintävirasto valvoo tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) noudattamista. Lain täytäntöönpanoon kuuluvat esimerkiksi merkityksellisten viestintämarkkinoiden määrittely ja analysointi, mahdollisten huomattavan markkinavoiman yritysten nimeäminen sekä velvollisuuksien asettaminen näille.

⁵ Toimialakatsaus 2013, Viestintävirasto.

19. Viestintävirasto on vertaillut kiinteän verkon laajakaistapalveluiden ja mobiiliverkon laajakaistapalveluiden keskinäistä korvaavuutta markkina-analyysissä huomattavasta markkinavoimasta tukkutason laajakaistapalveluiden markkinoilla.⁶ Viestintävirasto toteaa, että matkaviestinverkon tiedonsiirtoliittymät (internetliittymät) muodostavat osalle kuluttajista potentiaalisen vaihtoehdon kiinteän verkon enintään 8 Mbit/s-laajakaistaliittymille. Osa kuluttajista käyttää kuitenkin edelleen yhteysnopeudeltaan enintään 8 Mbit/s kiinteän verkon laajakaistaliittymiä, vaikka matkaviestinverkon internetliittymät voivat olla jopa yli puolet halvempia kuin nimelliseltä tiedonsiirtonopeudeltaan vastaavat kiinteän verkon laajakaistaliittymät. Yritysassiakkailla matkaviestinverkon internetliittymä on yleensä vain täydentävä vaihtoehto kiinteän verkon laajakaistaliittymälle. Viestintäviraston liittymämäärätietojen perusteella suurin osa matkaviestinverkon internetliittymiä käyttävistä vähittäisasiakkaista käyttääkin niitä kiinteän verkon laajakaistaliittymää täydentävänä palveluna. Matkaviestinverkon internetliittymien määrän kehitys ei ole Viestintäviraston mukaan merkittävästi vähentänyt kiinteän verkon laajakaistaliittymien käyttöä. Viestintäviraston mukaan on kuitenkin paljon vähittäisasiakkaita, jotka käyttävät matkapuhelinverkon liittymää ainoana internetyhteytenä.
20. KKV on käsitellyt yrityskauppavalvonnassa kiinteän verkon laajakaistapalveluita kuluttajille viimeksi vuonna 2013 Elisan, PPO-Yhtiöt Oy:n ("PPO"), Kymen Puhelin Oy:n ("Kymen Puhelin") ja Telekarelia Oy:n ("Telekarelia") yrityskauppaa koskevassa ratkaisussaan.⁷ KKV totesi, että kiinteän verkon ja mobiiliverkon laajakaistayhteydet eroavat toisistaan erityisesti siinä, että kiinteä yhteys on tiettyyn käyttöpaikkaan sidottu, kun taas mobiiliyhteys on vapaasti käytettävissä lähes paikasta riippumatta. Tästä johtuen kiinteän ja mobiiliin laajakaistayhteyden käyttötarkoituksissa on eroja: mukana kulkevaa laajakaistayhteyttä tarvitseva kuluttaja ei valitse eikä voi valita tähän tarkoitukseen kiinteää laajakaistayhteyttä. Sen sijaan valitessaan laajakaistayhteyttä tiettyyn käyttöpaikkaan kuluttajalla on mahdollisuus päätyä kiinteän yhteyden sijasta myös mobiiliin laajakaistayhteyteen.
21. Lisäksi KKV totesi ratkaisussaan, että valtaosa laajakaistaliittymiä tarjoavista operaattoreista tarjoaa niin sanottuja tuplalaajakaistoja, joissa samassa paketissa myydään sekä kiinteän verkon laajakaista että mobiililaajakaista. KKV:n mukaan tämä voi viitata siihen, että kiinteää ja mobiilia laajakaistaa pidetään pikemminkin toisiaan täydentävinä kuin toisiaan korvaavina hyödykkeinä.
22. Kilpailuvaikutusten arviointia koskevassa päätöksen osassa KKV ei pitänyt selvitystensä perusteella täysin poissuljettuna sitä, että mobiililaajakaistapalveluiden hinnoittelulla voisi olla jotain vaikutusta kiinteän verkon laajakaistapalveluiden hinnoitteluun. KKV:n saamien tietojen mukaan näytti kui-

⁶ Viestintävirasto 3.12.2012, dnro 350/9411/2011.

⁷ Yrityskaupan hyväksyminen ehdollisena; Elisa Oyj / PPO-Yhtiöt Oy, Kymen Puhelin Oy ja Telekarelia Oy, 24.4.2013, dnro 261/14.00/10./2012.

tenkin vahvasti siltä, että mobiililaajakaistapalveluissakin yritysten markkina-asema vaihtelee alueittain ja tietyllä alueella vahva toimija kiinteän verkon laajakaistapalveluissa on kyseisellä alueella valtakunnallista markkinaosuuttaan vahvempi myös mobiililaajakaistapalveluissa. KKV:lle jäi siten jossakin määrin epäselväksi, kuinka tehokkaasti valtakunnallisesti kilpaillut ja hinnoitellut mobiililaajakaistapalvelut rajoittavat markkinavoiman käyttöä alueellisissa kiinteän verkon laajakaistapalveluissa. Lisäksi operaattorien myymissä tuplalaajakaistoissa vahvalla alueellisella kiinteän verkon operaattorilla voi olla etulyöntiasema suhteessa kilpailijoihinsa.

23. KKV katsoi Elisan, PPO:n, Kymen Puhelimen ja Telekarelian yrityskauppaa koskevassa analyysissään, että kaupan aiheuttamien kilpailuongelmien arvioinnin kannalta ei ollut olennaista, korvaavatko mobiiliin ja kiinteän verkon laajakaistapalvelut toisiaan kokonaan vai osittain. Keskittymällä oli vahva asema myös mobiililaajakaistapalveluissa, minkä vuoksi kilpailijoiden mobiililaajakaistapalvelut aiheuttivat vain rajallista kilpailunpainetta keskittymän kiinteän verkon laajakaistapalveluille. KKV jätti päätöksessään hyödykemarkkinoiden täsmällisen määrittelyn avoimeksi. Nyt käsiteltävänä olevan Elisan ja Anvian välisen yrityskaupan osalta kiinteän verkon laajakaistapalveluiden ja mobiiliverkon laajakaistapalveluiden kilpailutilanne vaikuttaa jäljempänä kuvatun mukaisesti KKV:n arvion mukaan pitkälti vastaavan sitä tilannetta, joka markkinoilla oli Elisan, PPO:n, Kymen Puhelimen ja Telekarelian yrityskauppaa arvioitaessa. Hyödykemarkkinoiden täsmällinen määrittely ei ole tässä yhteydessä tarpeellista.

4.2.2.2 Relevantit maantieteelliset markkinat

24. KKV tarkasteli Elisan, PPO:n, Kymen Puhelimen ja Telekarelian yrityskauppaa koskevassa ratkaisussaan kuluttajille tarjottavaa kiinteän verkon laajakaistapalveluita maantieteelliseltä laajuudeltaan paikallisina. Aiemmissä päätöksissään⁸ Kilpailuvirasto on katsonut, ettei kiinteän verkon laajakaistapalveluiden vähittäismarkkinoita voida pitää laajempina kuin paikallisina. Päätösten mukaan kiinteän verkon laajakaistapalveluiden vähittäismarkkinoilla ei ole saatavilla valtakunnallisesti toimivaa tukkuyhteyttä, kilpailu kiinteän verkon laajakaistapalveluiden vähittäismarkkinoiden osalta on alueellista ja palveluiden hinnoissa on merkittäviä alueellisia eroja. Myös eri toimijoiden markkinaosuudet vaihtelevat merkittävästi eri alueilla. KKV arvioi nyt käsiteltävänä olevan yrityskaupan kilpailuvaikutuksia kiinteän verkon laajakaistapalveluissa paikallisella tasolla.
25. Nyt käsiteltävänä olevan yrityskaupan kilpailuvaikutusten arvioinnin kannalta relevantit paikkakunnat kuluttajille tarjottavissa kiinteän verkon laajakaistapalveluissa ovat Anvian perinteisen toimialueen kunnat Ilmajoki, Isokyrö, Jalasjärvi, Kauhava, Kokkola, Korsnäs, Kruunupyy, Kurikka, Laihia, Lapua, Maalahti, Mustasaari, Seinäjoki, Vaasa ja Vöyri. Kuntaliitosten myötä näistä Anvian perinteisen toimialueen kunnista Kokkola kuuluu vain osin Anvialle

⁸ Ks. esim. Kilpailuviraston päätös asiassa dnro 901/61/2005, 22.2.2011.

ja osa Kokkolasta kuuluu Elisän perinteiseen toimialueeseen. Anvian perinteinen toimialue kattaa nykyisestä Kokkolan kunnasta vuoden 1993 kuntarajojen mukaisen Kokkolan sekä entisen Kälviän kunnan alueen. Elisän toimialue Kokkolassa kattaa entisten Ullavan ja Lohtajan kuntien alueen. Kälviä, Ullava ja Lohtaja ovat vuonna 2009 toteutuneella kuntaliitoksella liittyneet Kokkolaan. Anvian ja Elisän verkot eivät ilmoittajan näkemyksen mukaan ole Kokkolan kunnan alueella miltään osin päällekkäiset mahdollisia yksittäisiä yhteyksiä lukuun ottamatta. Ilmoittajan mukaan Elisalla ei ole kuluttajalaajakaista-asiakkaita kiinteässä verkossa Anvian toimialueella Kokkolassa.

26. Elisalla on kuluttajalaajakaista-asiakkaita Anvian perinteisen toimialueen kunnista Vaasassa, Mustasaassa ja Laihialla.

4.2.2.3 Yrityskaupan osapuolten asema kiinteän verkon laajakaistapalveluissa kuluttajille

27. Viestintäviraston markkina-analyysien mukaan yrityskaupan osapuolet ovat omilla perinteisillä toimialueillaan niin sanottuja huomattavan markkinavoiman⁹ yrityksiä. Huomattavan markkinavoiman yrityksellä on alueella tyypillisesti korkea markkinaosuus ja se voi toimia huomattavassa määrin riippumattomana kilpailijoista ja kuluttajista.
28. Ilmoittajan mukaan Anvian perinteisen toimialueen kokonaismarkkinoilla Anvian markkinaosuus kuluttajille tarjottavissa kiinteän verkon laajakaistapalveluissa oli vuonna 2013 [yli 70] % ja Elisän [alle 5] %. Elisalla on Anvian perinteisellä toimialueella kuluttajalaajakaista-asiakkaita kiinteässä verkossa Vaasassa, Mustasaassa ja Laihialla. Anvialla oli vuonna 2013 kuluttajaliittymiä Vaasassa [yli 10 000] kpl, Mustasaassa [3000 – 5000] kpl ja Laihialla [1000 – 3000] kpl ja Elisalla puolestaan Vaasassa [1000 – 3000] kpl, Mustasaassa [alle 500] kpl ja Laihialla [alle 500] kpl. Vaasa kuuluu niihin kasvukeskuksiin, joihin Elisa on keskittynyt tarjoamaan palveluitaan. Sen sijaan Elisa on lopettanut kiinteän verkon laajakaistaliittymien uusmyynnin kuluttajille kasvukeskusten ulkopuolisilla alueilla elokuussa 2008.
29. KKV:n selvitysten perusteella markkinatoimijoiden osuudet vuonna 2014 kuluttajille tarjottavien kiinteän verkon laajakaistaliittymien osalta Vaasassa, Mustasaassa ja Laihialla ovat seuraavat:

⁹ Tietoyhteiskuntakaaren (917/2014), mukaan yrityksellä on huomattavaa markkinavoimaa, jos sillä markkina-analyysin perusteella havaitaan olevan tietyillä markkinoilla yksin tai yhdessä muiden kanssa sellaista taloudellista vaikutusvaltaa, jonka turvin se voi toimia huomattavassa määrin riippumattomana kilpailijoista, kuluttajista tai muista käyttäjistä. Yrityksellä, jolla on tietyillä markkinoilla huomattava markkinavoima, voidaan katsoa olevan sama asema myös niihin läheisessä yhteydessä olevilla markkinoilla, jos yritys kykenee laajentamaan markkinavoimaansa ensimmäisiltä markkinoilta niihin läheisessä yhteydessä oleville markkinoille ja siten vahvistamaan markkinavoimaansa myös näillä markkinoilla. Viestintäviraston Anviaa koskevat HNV-päätökset ovat saatavilla Viestintäviraston www-sivulta <https://www.viestintavirasto.fi/ohjausjavalvonta/Kilpailunedistaminen/hmv-paatokset.html>.

Vaasa	
Anvia	70 – 80 %
Elisa	10 – 20 %
TeliaSonera	10 – 20 %

Mustasaari	
Anvia	90 – 100 %
Elisa	1 – 10 %
TeliaSonera	1 – 10 %

Laihia	
Anvia	70 – 80 %
Elisa	10 – 20 %
TeliaSonera	1 – 10 %

4.2.3 Yritysten viestintäratkaisut

30. Yrityksille tarjottaviin viestintäratkaisuihin kuuluu ilmoittajan mukaan tietoliikennepalvelut, IT-palvelut sekä ulkoistetut asiakas- ja vaihdepalvelut. Tietoliikennepalveluihin sisältyvät mm. kiinteän verkon puheliittymät, datasiirto ja lähiverkkopalvelut, mobiiliverkon palvelut sekä laitteet. IT-palvelut sisältävät mm. konosalipalvelut, konsultointipalvelut sekä erilaiset sovelluspalvelut kuten pilvipalvelut. Palveluita tarjotaan yritysten ohella myös julkisyhteisöille kuten kunnille ja valtiolle.
31. Relevantit maantieteelliset markkinat ovat ilmoittajan mukaan valtakunnalliset ja suurimpien kansainvälisten yritysten osalta jopa laajemmat. Suomessa yritysten viestintäratkaisuja tarjoavat teleyritysten lisäksi esimerkiksi Tieto, Fujitsu, IBM sekä vähäisemmässä määrin myös muut IT-palveluyritykset. Yritykset ja julkisyhteisöt hankkivat viestintäratkaisunsa yleensä kilpailuttamalla.

32. Ilmoittajan mukaan yritysten viestintäratkaisujen kokonaismarkkinoiden arvo Suomessa vuonna 2013 oli [4,7 – 5,2] miljardia euroa. Elisan markkinaosuus oli [1 – 10] % ja Anvian [alle 5] %.

4.2.4 Tukkutason laajakaistapalvelut

33. Tukkutason laajakaistapalveluilla tarkoitetaan verkkoyrityksen palveluyritykselle tarjoamaa tukkutason laajakaistapalvelua. Tukkutason laajakaistapalvelut kuuluvat tietoyhteiskuntakaaren mukaisen ennakkosääntelyn piiriin. Ilmoittaja on rakentanut DSL-verkkoja oman toimialueensa lisäksi myös muiden teleyritysten perinteisille toimialueille, vähäisessä määrin myös Anvian toimialueelle. Ilmoittaja myös vuokraa laajakaistatukkuotetta jonkin verran muilta teleoperaattoreilta. Ilmoittajan näkemyksen mukaan tukkutason laajakaistapalveluiden markkinalla on sekä horisontaalisia että vertikaalisia piirteitä. Relevantit maantieteelliset markkinat ovat ilmoittajan mukaan paikalliset ja rajautuvat paikallisten teleoperaattoreiden perinteisten toimialueiden mukaan.
34. Elisalla ei ole sen oman käsityksen mukaan päällekkäistä toimintaa Anvian kanssa Elisan omilla perinteisillä toimialueilla. Elisa ostaa tukkutason laajakaistapalvelua Anvialta sen perinteisellä toimialueella. Lisäksi Elisalla on omia laajakaistapalveluiden tuottamiseen tarvittavia laitteistoja Anvian alueella Vaasassa, Mustasaassa ja Laihiolla.
35. Anvia vuokraa operaattorituotteita (tilaajayhteydet ja tukkutason laajakaista) useille teleoperaattoreille. Anvian suurimmat operaattoriasiakkaat ovat [...].

4.2.5 Maksullisten televisiopalveluiden sekä televisio- ja videosisältöjen vähittäismarkkinat

36. Maksullisten televisio- ja videosisältöjen vähittäismarkkinoille kuuluvat ilmoittajan mukaan eri jakelualustoilla tarjotut maksulliset televisio- ja videosisällöt sekä näihin liittyvät lisäpalvelut kuten videovuokraus ja tallennus. Palveluita voidaan tarjota usean vaihtoehdoisen verkon ja tekniikan avulla, mukaan lukien antenniverkko, kaapelitelevisio, satelliitti ja laajakaista. Laajakaistaverkossa palveluita voidaan tarjota joko verkko- tai laiteriippuvaisena IPTV-palveluna tai avoimen internetin yli (OTT)¹⁰. Avoimen internetin kautta selaimella tai applikaatiolla katsottavissa olevia maksullisia televisio- ja videosisältöpalveluita ovat mm. televisiopalvelut Katsomo ja Ruutu sekä tilausvideopalvelut kuten Netflix, Filmnet, HBO Nordic sekä Viaplay. Vuoden 2013 lopussa maksullisia kanavia katsottiin noin 740 000 kotitaloudessa, mikä on hieman yli 30 % TV-talouksista. Maksukanavien osuus television katselusta oli noin 8 %.¹¹

¹⁰ Osa näistä OTT-toimijoista toimii sisällöntuottajina (esimerkiksi HBO) ja osa hankkii lisäksi muilta sisällöntuottajilta ohjelmien lähetysoikeuksia (esimerkiksi Netflix).

¹¹ Finnpanel, TV-taloudet Suomessa 2013 -tutkimus.

37. Ilmoittaja viittaa KKV:n aikaisempaan tapauskäytäntöön, jossa KKV on käsitellyt maksutelevisiopalveluja jakelualustariippumattomasti.¹² Ilmoittajan mukaan maksutelevisiopalveluiden tarjonnassa keskeisessä asemassa on tarjottavien palveluiden sisältö eikä jakelualustalla ole kuluttajien kannalta ratkaisevaa merkitystä.
38. Ilmoittajan mukaan vuonna 2013 noin 57 % kotitalouksista vastaanotti televisiosignaalia kaapelitelevision kautta, noin 49 % antennitelevision kautta ja noin 3 % satelliitin välityksellä.¹³ Yli kolmannes kaikista kotitalouksista on Finnpanelin tutkimuksessa ilmoittanut käyttäneensä nettitelevisio- tai tilausvideopalveluita vuoden 2013 alkupuolella.¹⁴ Suosittuja tilausvideopalveluita olivat mm. Netflix, Elisa Viihde, Sonera Viihde, C More Play, DNA ja Viaplay.
39. Relevantit maantieteelliset markkinat ovat ilmoittajan mukaan vähintään valtakunnalliset. Maksullisia televisiopalveluita ja muita maksullisia videosisältöjä tarjotaan valtakunnallisesti antenni-, satelliitti-, kaapeli- ja IPTV-verkoissa. Yleisen internetin kautta kuluttajat voivat käyttää myös muita kuin kotimaisten palveluntarjoajien maksullisia palveluita.
40. Ilmoittajan mukaan maksullisten televisiopalveluiden sekä televisio- ja videosisältöjen vähittäismarkkinan kokonaisarvo Suomessa vuonna 2013 oli [170 – 230] miljoonaa euroa. Elisan markkinaosuus oli [10 – 20] % ja Anvian [alle 5] %. Merkittävimmiksi kilpailijoiksi ilmoittaja arvioi DNA:n [30 – 40] %:n markkinaosuudella ja TeliaSoneran [10 – 20] %:n markkinaosuudella.
41. Elisa ja Anvia tarjoavat maksullisia televisiopalveluita kaapelitelevisionverkossa omille KTV-asiakkailleen. Tältä osin yhtiöiden toiminta ei ole maantieteellisesti päällekkäistä.
42. Osapuolten online-videosisältöpalvelut ovat saatavissa koko maassa. Elisan online-videosisältöpalvelu on Elisa Viihde. Anvialla on Makuuni Oy:n kanssa perustettu yhteisyritys Watson Nordic Oy, jossa Anvian omistusosuus on 80 %. Yhtiö tarjoaa digitaalisia tv-sisältöpalveluita. Yhtiön tärkeimmät tuotteet ovat Watson-palvelu ja tilausvideopalvelu Makuuni 24h. Osa Finnet-yrityksistä toimii Watson-palvelun jälleenmyyjinä.

¹² Esim. KKV:n yrityskauppapäätös; DNA Oy / Digi TV Plus Oy, 29.8.2013 (Dnro 223/KKV14.00.10/2013). KKV kuitenkin jätti ilmoittajan viittaamassa DNA Oy:n ja Digi TV Plus Oy:n yrityskauppaa koskevassa päätöksessä relevantteja hyödykemarkkinoita koskevan täsmällisen määrittelyn avoimeksi, koska kyseinen yrityskauppa ei KKV:n arvion mukaan aiheuttanut merkittäviä haitallisia kilpailuvaikutuksia maksutelevisiopalveluiden vähittäismyynnin markkinoilla.

¹³ Viestintäviraston toimialakatsaus 2013. Ilmoittajan mukaan eri jakeluteiden prosenttiosuudet perustuvat eri tutkimuksiin eivätkä ne ole keskenään yhteismitallisia.

¹⁴ Viestintäviraston toimialakatsaus 2013 ja Finnpanel.

4.2.6 Maksullisen TV- ja videosisällön hankinta

43. Ilmoittajan mukaan maksullisten televisio- ja videosisältöjen tukkutarjonnan markkinoilla tarkoitetaan loppuasiakkaille tarjottavien tuotteiden tai tuotekokonaisuuksien tarjontaa. Tukkumarkkinoille kuuluvat kanavapakettien, yksittäisten kanavien ja sisältöoikeuksien (sisältäen ohjelmakirjastot) hankinta. Yrityskaupan osapuolet hankkivat sisältöjä omiin maksullisiin TV- ja videopalveluihinsa.
44. Relevantit maantieteelliset markkinat ovat ilmoittajan mukaan vähintään valtakunnalliset.
45. Ilmoittajan mukaan maksullisen TV- ja videosisällön hankinnan kokonaismarkkinan arvo Suomessa vuonna 2013 oli [90 – 140] miljoonaa euroa. Elisan markkinaosuus oli [10 – 20] % ja Anvian [alle 5] %. Merkittävimmiksi kilpailijoiksi ilmoittaja arvioi DNA:n [40 – 50] %:n markkinaosuudella ja TeliaSoneran [10 – 20] %:n markkinaosuudella.

4.2.7 Mastot

46. Mastomarkkinoihin kuuluvat ilmoittajan mukaan kaikki ne mastot, jotka soveltuvat matkaviestinverkon tukiaseman kiinnittämiseen korkeutensa, sijaintinsa ja muiden ominaisuuksiensa puolesta. Mastoja omistavat ja mastojen antennipaikkoja vuokraavat matkaviestinoperaattoreiden lisäksi myös muut tahot. Mastoihin voidaan sijoittaa matkaviestinverkkojen tukiasemien lisäksi myös muita radiolähettäviä, esimerkiksi radiolinkkejä sekä TV- ja radioverkkojen lähetysantenneja.
47. Relevantit maantieteelliset markkinat ovat ilmoittajan mukaan valtakunnalliset. Suurimmat yritykset, jotka vuokraavat mastopaikkoja, toimivat valtakunnallisesti ja niillä on mastoja eri puolilla Suomea.
48. Ilmoittajan mukaan mastojen kokonaismarkkinan arvo Suomessa vuonna 2013 oli [40 – 70] miljoonaa euroa. Elisan markkinaosuus oli [20 – 30] %, Anvian [alle 5] %, TeliaSoneran [40 – 50] % ja DNA:n [1 – 10] %.

4.2.8 Matkaviestinpalveluiden ylläpitämiseen tarvittavat transmissioyhteydet

49. Matkaviestinpalveluiden ylläpitämiseen tarvittavilla transmissioyhteyksillä tarkoitetaan ilmoittajan mukaan matkaviestinverkon tukiasemien välisiä siirtoyhteyksiä. Transmissioyhteydet voidaan toteuttaa kiinteillä valokuitu- tai metallijohtimisilla yhteyksillä tai radiolinkkien avulla. Valokuidulla toteutettu- ja transmissioyhteyksiä tarjoavat kiinteän verkon teleyritykset. Valtakunnalliset matkaviestinverkkoyritykset ovat rakentaneet valokuituyhteyksiä tukiasemille myös perinteisten kiinteän verkon toimialueidensa ulkopuolella. Radiolinkkiyhteydet ovat yleensä matkaviestinoperaattorin omaan käyttöön rakentamia yhteyksiä.

50. Relevantit maantieteelliset markkinat ovat ilmoittajan mukaan valtakunnalliset. Valtakunnalliset matkaviestinoperaattorit toimivat markkinoilla sekä osittajina että myyjinä. Markkinoilla on myös alueellisia toimijoita, jotka myyvät transmissioyhteyksiä vain rajatulla maantieteellisellä alueella.
51. Ilmoittajan mukaan kokonaismarkkinan arvo Suomessa vuonna 2013 oli [40 – 70] miljoonaa euroa. Elisan markkinaosuus oli [30 – 40] %, Anvian [alle 5] %, TeliaSoneran [30 – 40] % ja DNA:n [20 – 30] %.

4.2.9 Tilaajayhteyksien vuokraus

52. Tilaajayhteydellä tarkoitetaan sitä kiinteän puhelinverkon osaa, joka on käyttäjän liittymän ja sellaisen laitteen välillä, jolla voidaan ohjata viestejä. Tilaajayhteysverkon vuokraus kuuluu tietoyhteiskuntakaaren mukaisen ennakkosääntelyn piiriin. Ilmoittajan mukaan se on rakentanut tilaajayhteysverkkoa Anvian perinteiselle toimialueelle vain vähän.¹⁵ Tämän vuoksi ilmoittaja katsoo markkinan olevan pääasiassa vertikaalinen.
53. Relevantit maantieteelliset markkinat ovat paikalliset ja rajautuvat paikallisten teleoperaattoreiden perinteisten toimialueiden mukaan.
54. Elisalla ei ole päällekkäistä toimintaa Anvian kanssa Elisan omilla perinteisillä toimialueilla. [...]

4.2.10 Mobiililaajakaistapalvelut kuluttajille

55. Mobiililaajakaistapalvelulla tarkoitetaan matkaviestinverkossa tarjottua 3G- ja 4G-tekniikalla toteutettua laajakaistapalvelua.
56. Relevantit maantieteelliset markkinat ovat valtakunnalliset. Mobiililaajakaistapalveluita tarjoavat kaikki Suomessa toimivat matkaviestinpalveluita tarjoavat operaattorit. Matkaviestinverkossa kolme suurinta toimijaa ovat matkaviestinverkko-operaattorit Elisa, TeliaSonera sekä DNA ja niiden verkkojen kuuluvuusalueet kattavat myös Anvian perinteisen toimialueen. Anvialla ei ole omaa matkaviestinverkkoa eikä se Elisan käsityksen mukaan myöskään toimi matkaviestinverkossa palveluoperaattorina. Anvia toimii DNA:n matkaviestinpalveluiden jakelijana.
57. Ilmoittajan arvion mukaan mobiililaajakaistapalveluiden markkinoiden koko Suomessa vuonna 2013 oli [1 – 2] miljoonaa liittymää ja markkinoiden kokonaisarvo oli [100 – 200] miljoonaa euroa. Elisan markkinaosuus oli ilmoittajan arvion mukaan [40 – 50] %, TeliaSoneran [20 – 30] % ja DNA:n [20 – 30] %.

¹⁵ Ilmoittajan mukaan se ei ole rakentanut Anvian perinteiselle toimialueelle kuparitilaajayhteysverkkoa vaan se on rakentanut vähäisessä määrin valokuitutilaajayhteysverkkoa Kauhavalle, Kokkolaan, Kurikkaan, Lapualle, Mustasaareen, Seinäjoelle, Vaasaan ja Vöyriin.

4.2.11 Kaapelitelevisiopalveluiden markkina

58. Kaapelitelevisiopalveluiden markkina sisältää kaapelitelevisioverkoissa tarjottavat televisiopalvelut, pois lukien maksutelevisiopalvelut, jotka sisältyvät maksullisten televisio- ja videosisältöjen vähittäismarkkinaan.
59. Yrityskaupan osapuolten kaapelitelevisioverkot sijaitsevat niiden perinteisillä toimialueilla. Kaapelitelevisioverkot ovat paikallisia, eivätkä yrityskaupan osapuolten kaapelitelevisioverkot ole miltään osin päällekkäisiä.
60. Kaapelitelevisiomarkkinoilla valtakunnallisesti suurin toimija on DNA, jonka osuus markkinoista on [30 – 40] %.

4.2.12 Matkaviestinpalveluiden myyntiedustuksen markkina

61. Osa matkaviestinliittymien myynnistä tapahtuu itsenäisten myyntiedustajien kautta. Teleyritysten myyntiedustajina toimivat sekä paikalliset yrittäjät että valtakunnalliset ketjut, kuten Musta Pörssi, Tekniset, Expert, Gigantti ja Rautakirja. Edustajat myyvät yhden tai useamman operaattorin liittymiä.
62. Anvia toimii DNA:n mobiiliverkon puhe- ja datapalveluiden jakelijana. Elisa on edustussopimuksia useiden eri jakelijoiden kanssa.
63. Ilmoittajan mukaan markkinoiden kokonaisarvo vuonna 2013 oli [13 – 16] miljoonaa euroa. Elisan liittymämyynnin osuus markkinan kokonaisarvosta oli [10 – 20] %. Ilmoittajan arvion mukaan Anvian osuus markkinoista on vähäinen.

4.2.13 Kiinteän verkon puhelinliittymät

64. Ilmoittajan mukaan markkina sisältää kiinteässä verkossa tarjotut pääasiassa puhekäyttöön tarkoitetut puhelinliittymät. Kiinteän verkon puhelinliittymien ja niistä soitettujen puheluminuuttien määrä on supistunut tasaisesti jo pitkään. Elisa on lopettanut kiinteiden puhelinliittymien uusmyynnin kuluttaja-asiakkaille. Kiinteän verkon puhelinliittymät ovat korvattavissa muilla puhpalveluilla kuten matkaviestinverkon liittymillä.
65. Yrityskaupan osapuolet eivät tarjoa kiinteän verkon puhelinliittymiä kuluttajille omien perinteisten toimialueidensa ulkopuolella. Elisa on lopettanut kiinteän verkon puhelinliittymien uusmyynnin kuluttaja-asiakkaille kokonaan.
66. Ilmoittajan mukaan markkinoiden kokonaisarvo Suomessa vuonna 2013 oli [100 – 200] miljoonaa euroa, josta Elisan markkinaosuus oli [30 – 40] %, TeliaSoneran [20 – 30] % ja DNA:n [10 – 20] %. Liittymistä [50 – 60] % on yritysten käytössä.

4.2.14 Matkaviestinverkon puhelinliittymät

67. Ilmoittajan mukaan markkina sisältää matkaviestinverkossa myydyt puhekäyttöön tarkoitetut puhelinliittymät. Matkaviestinverkon liittymistä suurinta osaa käytetään sekä puhumiseen että tiedonsiirtoon.
68. Markkina on valtakunnallinen. Matkaviestinverkossa kolme suurinta toimijaa ovat matkaviestinverkko-operaattorit Elisa, TeliaSonera ja DNA. Anvia ei ole omaa matkaviestinverkkoa eikä se ilmoittajan käsityksen mukaan myöskään toimi matkaviestinverkossa palveluoperaattorina. Anvia jakelee DNA:n matkaviestinpalveluita.
69. Ilmoittajan mukaan markkinoiden kokonaisarvo vuonna 2013 oli [1 – 2] miljoonaa euroa, josta Elisan markkinaosuus oli [30 – 40] %.

4.2.15 Valtakunnalliset runkoverkkopalvelut

70. Runkoverkon palveluilla eli runkotason kiinteillä yhteyksillä tarkoitetaan paikallisten verkkojen välisiä yhteyksiä, joiden välityksellä liikenne kulkee verkosta toiseen. Ne eivät sisällä yhteyttä loppukäyttäjälle. Runkotason kiinteät yhteydet on rakennettu pääosin maan suurimpien kaupunkien välille. Runkotason kiinteitä yhteyksiä tarvitaan datasiirtoon ja raaka-aineeksi viestintäpalveluiden, kuten matka-, paikallis-, kauko- ja ulkomaanpuhelupalveluiden sekä laajakaistapalveluiden tuottamisessa loppuasiakkaalle.
71. Relevantit maantieteelliset markkinat ovat runkoverkon palveluiden osalta Elisan mukaan valtakunnalliset. Suomessa on useita ja erityisesti suurten kaupunkien alueilla päällekkäisiä runkoverkkoja, joiden siirtokapasiteettia yritykset voivat vuokrata.
72. Valtakunnallisia runkoverkkojen palveluita tarjoavia yrityksiä on useita, joista suurimmat ovat Elisa, TeliaSonera ja DNA. Lisäksi valtiolla on omia runkoyhteyksiä. Ilmoittajan mukaan suuri osa toimijoista tarjoaa runkoverkkokapasiteettia kaikille toimijoille. Kuitujen vuokraus on yleistä ja toimijoilla on mahdollisuus toteuttaa runkoverkkoyhteydet itsenäisesti tai hankkia ne suurikapasiteettisina palveluina.
73. Ilmoittajan arvion mukaan runkoverkkopalveluiden markkinoiden kokonaisarvo vuonna 2013 oli [40 – 60] miljoonaa euroa, josta Elisan markkinaosuus oli [30 – 40] %¹⁶, TeliaSoneran [30 – 40] % ja DNA:n [20 – 30] %.
74. KKV:n Anvialta saaman tiedon mukaan Anvialla ei ole oma runkoverkkoinfrastruktuuria sen oman perinteisen toimialueensa ulkopuolella.

¹⁶ KKV arvioi Elisan, PPO:n, Kymen Puhelimen ja Telekarelian yrityskauppaa koskevassa päätöksessään Elisan markkinaosuuden olevan kyseisen yrityskaupan jälkeen noin 40 %.

4.2.16 Päätelaitteiden myynti

75. Ilmoittajan mukaan päätelaitteilla tarkoitetaan matkapuhelimia (sisältäen älypuhelimet), tablet-tuotteita, tietokoneita ja viihde-elektroniikkaa (sisältäen taulutelevisiot, dvd-laitteet, digiboksit ja virittimet). Päätelaitteita maahantuovat ja myyvät esimerkiksi laitevalmistajat kuten Apple ja Samsung sekä elektroniikan tukku- ja vähittäiskaupat, mm. kodinkoneketjut. Myös teleyrietykset myyvät päätelaitteita.
76. Anvia TV harjoittaa Finnsat-digiboksien sekä digitelevisioiden tuotekehitystä ja valmistuttamista sekä Humax–digiboksien maahantuontia.
77. Ilmoittajan arvion mukaan päätelaitteiden myynnin arvo vuonna 2013 oli [1 – 2] miljardia euroa, josta Elisan markkinaosuus oli [1 – 10] %.
78. Ilmoittajan mukaan digiboksien myynnin arvo Suomessa oli [10 – 30] miljoonaa euroa, josta Anvian markkinaosuus oli [20 – 30] %. Elisa Viihde –palvelu sisältää digiboksin.

4.2.17 Yhteenveto relevanteista markkinoista

79. Edellä kuvatun mukaisesti KKV arvioi kuluttajille tarjottavia kiinteän verkon laajakaistapalveluita paikallisella tasolla.
80. Koska yrityskauppa ei jäljempänä esitettävällä tavalla aiheuta merkittäviä haitallisia kilpailuvaikutuksia muilla tässä päätöksessä käsitellyillä markkinoilla, ei näiden markkinoiden osalta ole yrityskaupan kilpailuvaikutusten arvioimiseksi tarpeen määritellä relevanteja tuotemarkkinoita ja maantieteellisiä markkinoita täsmällisesti.

4.3 Kilpailuvaikutusten arviointi

4.3.1 Kiinteän verkon laajakaistapalvelut kuluttajille

81. KKV:n yrityskauppasuuntaviivoissa¹⁷ todetaan, että yrityskaupan aikaansaamat muutokset voivat olennaisesti estää tehokasta kilpailua markkinoilla johtamalla niin sanottuihin unilateraalisiin vaikutuksiin. Horisontaalinen yrityskauppa vaikuttaa suoraan kaupan osapuolten väliseen kilpailutilanteeseen: se poistaa kaupan osapuolten välisen kilpailuasetelman ja sen aikaansaaman kilpailupaineen, jolloin esimerkiksi kaupan osapuolten toteuttamat tuotteidensa hinnankorotukset voivat muodostua kannattaviksi. Näin voi olla esimerkiksi tilanteessa, jossa osapuolten ennen kauppaa toteuttamat hinnankorotukset olisivat todennäköisesti johtaneet menetyksiin osapuolten tuotteiden myyntimäärissä ainakin osaksi yrityskaupan toisen osapuolen hyväksi. Yrityskaupan seurauksena tällaiset menetykset olisi ainakin

¹⁷ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppa- ja valvonnasta, 2011, s. 73.

osittain mahdollista kattaa toisen osapuolen lisääntyneellä myynnillä, jolloin varsinaiset menetykset jäisivät vähäisemmiksi.

82. Yrityskaupan osapuolten markkinaosuudet antavat käytännöllisen ensimmäisen viitteen syntyvän keskittymän markkinavoimasta. Erittäin korkeiden markkinaosuuksien voidaan katsoa viittaavan merkittävän markkinavoiman olemassaoloon. Lisäksi, mitä suurempi on kahden suurimman yrityksen välinen markkinaosuuksien ero, ja mitä hajautuneemmat ovat muiden kilpailijoiden markkinaosuudet, sitä suurempi on todennäköisyys, että markkinaosuuden haltijalla on merkittävää markkinavoimaa.¹⁸ Euroopan komission horisontaalisten sulautumien arvioinnista antamissa suuntaviivoissa todetaan, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan erittäin suuret markkinaosuudet – 50 prosenttia tai enemmän – voivat jo sinällään olla todiste määrävästä markkina-asemasta.¹⁹
83. Kuten edellä kappaleessa 26 olevista taulukoista voidaan havaita, Elisan ja Anvian muodostaman keskittymän markkinaosuus on erittäin korkea kuluttajille tarjottavien kiinteän verkon laajakaistapalveluiden markkinoilla niillä Anvian perinteisen toimialueen paikkakunnilla, joilla sekä Elisalla että Anvialla on kuluttaja-asiakkaita. Vaasassa keskittymän yhteenlaskettu markkinaosuus on 80 – 90 % ja sekä Mustasaassa että Laihialla 90 – 100 %. Kaikilla näillä kolmella paikkakunnalla keskittymän markkinaosuus on siten moninkertainen sen ainoan kilpailijan, TeliaSoneran, markkinaosuuteen verrattuna. Anvian markkinaosuus viittaa siihen, että se on ollut määrävässä markkina-asemassa Vaasassa, Mustasaassa ja Laihialla kuluttajille tarjottavissa kiinteän verkon laajakaistapalveluissa jo ennen nyt toteutettavaa yrityskauppaa. Yrityskaupan toteuttamisen myötä Elisan ja Anvian muodostamalla keskittymällä on hallussaan lähes kaikki alueen kiinteät laajakaistaverkot ja sen määrävä markkina-asema vahvistuu entisestään.
84. Yrityskaupan jälkeen Elisan ja Anvian muodostama keskittymä voi kasvanneen markkinavoimansa myötä todennäköisesti korottaa hintojaan kannattavasti. Jos Anvia olisi ennen yrityskauppaa korottanut hintojaan, sen oma kysyntä olisi laskenut ja tämä menetetty kysyntä olisi kohdistunut suurelta osin sen merkittävimmän kilpailijan Elisan tuotteisiin. Yrityskaupan toteuttamisen vuoksi kysynnän menetys pysyy keskittymän sisällä, mikä mahdollistaa keskittymälle kannattavan hintojen korotuksen.
85. Kuluttajille tarjottavien kiinteän verkon laajakaistapalveluiden markkinoilla Vaasassa, Mustasaassa ja Laihialla ainoa olemassa oleva kilpailija TeliaSonera on keskittymään nähden hyvin pieni, joten sen aiheuttama kilpailupaine ei KKV:n arvion mukaan riitä estämään keskittymän kilpailuvastaisia vaikutuksia.

¹⁸ Kilpailuviraston suuntaviivat yrityskauppavalvonnasta, 2011, s. 71.

¹⁹ Euroopan komission suuntaviivat horisontaalisten sulautumien arvioinnista (2004/C 31/03), kappale 17.

86. Ottamatta kantaa relevanttien hyödykemarkkinoiden lopulliseen määrittelyyn KKV on arvioinut, missä määrin mobiililaajakaistapalveluiden tarjonta rajoittaa keskittymän markkinavoimaa alueellisissa kiinteän verkon laajakaistapalveluissa. Tässä kokonaisarvioinnissaan KKV ottaa kuitenkin huomioon edellä relevantteja markkinoita käsittelevässä kappaleessa todetut kiinteän verkon laajakaistapalveluiden ja mobiililaajakaistapalveluiden eroavaisuudet.
87. KKV:n selvitysten perusteella Elisan markkinaosuudet vuonna 2014 kuluttajille tarjottavien mobiililaajakaistaliittymien osalta Vaasassa, Mustasaassa ja Laihialla ovat seuraavat:

	Vaasa	Mustasaari	Laihia
Elisa	40 – 50 %	55 – 65 %	45 – 55 %

88. Elisa on markkinajohtaja mobiililaajakaistaliittymissä valtakunnallisella tasolla.²⁰ KKV:n selvitysten perusteella Elisa on suurin toimija mobiililaajakaistaliittymissä myös Vaasassa, Mustasaassa ja Laihialla. Elisan lisäksi mobiililaajakaistapalveluita kuluttajille tarjoavat TeliaSonera ja DNA. Koska Elisa hallitsee yksinään lähes puolta Vaasassa ja vielä tätä enemmän Mustasaassa ja Laihialla mobiililaajakaistapalveluidenkin markkinoista, jäävät TeliaSoneran ja DNA:n osuudet markkinoista huomattavasti keskittymää pienemmiksi. Näin ollen KKV:n arvion mukaan keskittymän kilpailijoiden mobiililaajakaistapalveluiden aiheuttama kilpailupaine keskittymän markkinavoiman käytön hillitsemiseksi Vaasan, Mustasaaren ja Laihian kiinteän verkon laajakaistapalveluissa on rajallista. Myös kiinteän verkon laajakaistapalveluiden ja mobiililaajakaistapalveluiden eroavaisuudet tuotteina vähentävät näiden keskinäistä korvaavuutta.
89. TeliaSoneran ja DNA:n mobiililaajakaistapalveluiden aiheuttaman kilpailupaineen rajallisuutta Anvian perinteisellä toimialueella korostaa osaltaan lisäksi se, että [...]. Koska yrityskaupan myötä Elisa saa haltuunsa Anvialta Vaasan, Mustasaaren ja Laihian kiinteät laajakaistaverkot, se voi kasvattaa Anvian verkkojen turvin myös tuplalaajakaistamyyntiään, mikä osaltaan vahvistaa sen asemaa entisestään myös mobiililaajakaistapalveluissa. Näin ollen mobiililaajakaistatoimijoiden taholta keskittymän kiinteän verkon laajakaistapalveluihin kohdistuva kilpailupaine on yrityskaupan jälkeen edelleen vähenemässä. Koska lähes kaikki kiinteät laajakaistaverkot ovat yrityskaupan jälkeen keskittymän hallussa, kilpailijoiden tuplalaajakaistamyynnistään ei ole odotettavissa merkittävää vastavoimaa keskittymälle alueellisissa kiinteän verkon laajakaistapalveluissa. Elisan ja Anvian muodostamalla keskittymällä on vahvana alueellisena kiinteän verkon operaattorina etulyöntiasema suhteessa kilpailijoihin myös tuplalaajakaistoissa.

²⁰ Toimialakatsaus 2013, Viestintävirasto.

90. Yrityskaupan myötä syntyvän keskittymän markkinavoiman käyttöä voi rajoittaa myös potentiaalinen kilpailu. KKV onkin selvittänyt alalle tulon mahdollisuuksia kiinteän verkon laajakaistapalveluiden markkinoille Vaasan, Mustasaaren ja Laihian alueella. Alalle tuloa arvioitaessa on KKV:n ja komission vakiintuneen tulkintakäytännön mukaan otettava huomioon erityisesti se, voidaanko markkinoille tuloa pitää siinä määrin todennäköisenä, mittavana²¹ ja nopeasti tapahtuvana²², että markkinoille tulo tai sen uhka olisi riittävää poistamaan yrityskaupan seurauksena syntyvät kilpailuongelmat. Markkinoille tulon todennäköisyyttä arvioitaessa kiinnitetään yleensä huomiota siihen, onko alalle tulo taloudellisesti kannattavaa ja siihen minkälaisia mahdollisia riskejä siihen liittyy.
91. Kiinteän verkon tukkumarkkinoilla on tietoyhteiskuntakaareen perustuvaa erityissääntelyä, jonka nimenomaisena tarkoituksena on helpottaa uusien teleyritysten markkinoille tuloa. Kiinteän verkon HMOV-operaattorilla on velvollisuus vuokrata sekä tilaajayhteystuotteita että tukkutaso laajakaistapalveluita muille teleyrityksille syrjimättömään hintaan ja muutoinkin syrjimättömin ehdoin. Lisäksi eräillä teleyrityksillä on velvollisuus hinnoitella tilaajayhteystuotteet kustannussuuntautuneesti.
92. Ilmoittajan mukaan pääsy teletoiminnan vähittäismarkkinoille on helppoa, koska kiinteän verkon tukkumarkkinoilla on edellä kerrotun mukaisesti tietoyhteiskuntakaareen perustuvaa erityissääntelyä, joka osaltaan varmistaa kilpailevien operaattoreiden toimintamahdollisuudet HMOV-operaattoreiden perinteisillä toimialueilla. Lisäksi ilmoittaja katsoo, että markkinoille tulo on mahdollista rakentamalla oma verkko.
93. KKV:n arvion mukaan edellä esitettyjen Vaasan, Mustasaaren ja Laihian kiinteän verkon laajakaistaliittymien markkinaosuuslukujen valossa erityissääntely ei itsessään ole ollut tähänkään asti riittävää houkuttelemaan uusia toimijoita alalle tuloon tai pienempiä toimijoita laajentamaan toimintaansa merkittävästi. HMOV-asemassa olevan Anvian markkinaosuus on erityissääntelystä huolimatta kiinteän verkon laajakaistaliittymissä 75 – 95 % paikkakunnasta riippuen. Elisan ja Anvian muodostaman keskittymän ainoa kilpailija TeliaSonera on hyvin pieni, eikä sen markkinaosuuksissa ole tapahtunut merkittäviä muutoksia viime vuosina. Siten KKV:n näkemyksen mukaan ei näytä todennäköiseltä, että yrityskaupan jälkeen keskittymän markkinavoiman käyttöä Vaasan, Mustasaaren ja Laihian alueella rajoittaisi realistinen uhka riittävästä ja oikea-aikaisesta alalle tulosta.
94. Olemassa olevan ja potentiaalisen kilpailun lisäksi markkinavoiman käyttöä voi rajoittaa asiakkaiden tasapainottava neuvotteluvoima. Kuluttajille tarjottavien kiinteän verkon laajakaistapalveluiden markkinoiden asiakaskunta

²¹ Pienimuotoista markkinoille tuloa, esimerkiksi tuloa markkinoiden tietyille kapealle sektorille, ei välttämättä pidetä riittävänä, ks. tarkemmin komission suuntaviivat horisontaalisten sulautumien arvioinnista.

²² Komission horisontaalisten sulautumien arviointia koskeissa suuntaviivoissa markkinoille tulo katsotaan oikea-aikaiseksi yleensä ainoastaan silloin, kun se tapahtuu kahden vuoden kuluessa, ks. kohta 74.

koostuu yksityishenkilöistä. Vaikka kuluttaja-asiakkaiden on mahdollista kilpailuttaa palveluntarjoajia, KKV ei katso Vaasan, Mustasaaren ja Laihian alueen asiakkailta olevan neuvotteluvoimaa suhteessa yrityskaupan osapuoliin Elisaa ja Anviaan markkinatilanteessa, joka johtaa lähes monopoliasemaan. Koska yrityskauppa poistaa markkinoilta kokonaan yhden vaihtoehtoisen palveluntarjoajan, se vähentää entisestään asiakkaiden mahdollista neuvotteluvoimaa ja siten lieventää kilpailun intensiteettiä jäljelle jäävien kahden toimijan, Elisaa ja Anvian muodostaman keskittymän ja TeliaSoneran, välillä.

95. Elisa ja Anvia ovat Vaasan, Mustasaaren ja Laihian alueen kaksi suurinta laajakaistapalveluiden tarjoajaa. Kilpailupaineen poistuminen Elisaa ja Anvian väliltä kasvattaa keskittymän markkinavoimaa huomattavasti yrityskauppa edeltävään tilanteeseen verrattuna. Yrityskaupassa Elisaa ja Anvian muodostama keskittymä saavuttaa kuluttajille tarjottavien kiinteän verkon laajakaistapalveluiden markkinoilla lähes monopoliaseman, eivätkä markkinavoiman käyttöä lieventävät tekijät, kuten olemassa oleva tai potentiaalinen kilpailu tai asiakkaiden neuvotteluvoima, ole riittäviä tasapainottamaan keskittymän markkina-aseman haitallisia kilpailuvaikutuksia. KKV:n arvion mukaan keskittymän on yrityskaupan toteuttamisen myötä mahdollista nostaa kannattavasti hintojaan.
96. Selvitystensä perusteella KKV katsoo, että yrityskauppa estää olennaisesti tehokkaan kilpailun kuluttajille tarjottavien kiinteän verkon laajakaistapalveluiden markkinoilla Vaasassa, Mustasaarella ja Laihialla. Tehokkaan kilpailun olennainen estyminen on seurausta näillä markkinoilla syntyvästä tai vahvistuvasta määräävästä markkina-asemasta.
97. KKV:n saamien selvitysten perusteella muissa Anvian perinteisen toimialueen kunnissa Elisalla ei ole kuluttaja-asiakkaita laajakaistapalveluiden markkinoilla, eikä yrityskaupan osapuolilla siten ole näillä alueilla päällekkäisyyksiä. Selvitystensä perusteella KKV katsoo, että yrityskauppa ei estä olennaisesti tehokasta kilpailua kuluttajille tarjottavien kiinteän verkon laajakaistapalveluiden markkinoilla kyseisillä alueilla.

4.3.2 Kiinteän laajakaistan kanssa yhdessä myytävien palveluiden merkitys kilpailuvaikutusten arvioinnin kannalta

98. Hankkimalla kiinteän verkon asiakkaineen Elisa saattaa vahvistaa asemiaan erityisesti sellaisten telepalveluiden markkinoilla, joita myydään tuotenippuina kiinteän laajakaistan kanssa. Yrityskaupan kilpailuvaikutusten kannalta erityisen olennaisia ovat niput, joissa kiinteään verkon tai kaapeli-verkon laajakaistaliittymään on sidottu muita tuotteita.
99. Elisa tarjosi vuoteen 2012 asti tuplalaajakaistatuotetta, jossa tiettyyn kiinteän laajakaistan liittymään oli liitetty 3G-mobiililaajakaistaliittymä. Vuoden 2013 alussa tuotteistusta muutettiin niin, että asiakas saa tietyn suuruisen alennuksen minkä tahansa mobiililaajakaistan ja kiinteän laajakaistan yh-

distelmän ostamisesta. Mobiililaajakaistaa myydään erikseen sekä paketoituna mobiilipäätelaitteiden kanssa.

100. Lisäksi Elisa myy Elisa Viihde-palvelua sekä yhdessä kiinteän laajakaistan kanssa että ilman sitä. Viihde-palvelun tilaajilla on lisäksi mahdollisuus tilata palvelun välityksellä erilaisia sisältöpaketteja, jotka laskutetaan yhdessä Viihde-palvelun (ja mahdollisen kiinteän laajakaistan) kanssa. Viihde-palvelu itsessään koostuu erilaisista palveluista, joita ei myydä erikseen. Kaapelitelevisioasiakkailleen Elisa tarjoaa lisäkanavia sisältävää Elisa Kanavakorttia, joka mahdollistaa lisäksi erilaisten kanavapakettien tilaamisen.
101. Niputtamisella voi olla merkitystä myös relevanttien tuotemerkkinoiden määrittelyssä. Esimerkiksi kahden tuotteen, A ja B, muodostamaa tuotenippua AB voidaan ajatella omana tuotteenaan, joka kilpailee paitsi muita vastaavia tuotenippuja, myös erillisiä tuotteita A ja B vastaan. Kysymystä siitä, missä määrin asiakkaat kokevat tuotteet toisiaan korvaavina, voidaan tarkastella tavanomaisilla markkinamäärittelymenetelmillä.²³
102. Käsillä olevan yrityskaupan kilpailuvaikutuksia kiinteän laajakaistan kanssa yhdessä myytyjen palveluiden markkinoilla voidaan arvioida tarkastelemalla aiemman Elisa/PPO-yrityskaupan vaikutuksia. KKV:n huhtikuussa 2013 hyväksymässä yrityskaupassa Elisa hankki määräysvallan kolmesta alueellisesta verkko- ja palveluoperaattorista. Kaupan kohteilla oli omaa kiinteän verkon toimintaa yhteensä 19 kunnassa. Yrityskauppa hyväksyttiin ehdollisena. Elisa sitoutui myymään yrityskaupan osapuolten Joensuun ja Kontiolahden alueella omistaman päällekkäisen verkkokokonaisuuden ja siihen kytkettyjen kuluttaja-asiakkaiden laajakaistapalvelusopimukset. Lisäksi Elisa sitoutui tarjoamaan ostajalle myös option Outokummun alueella sijaitsevan verkon ostamisesta.
103. Nyt tehdyn selvityksen pääasiallisena tutkimuskysymyksenä oli, miten kiinteän verkon hankkiminen vaikuttaa kiinteän laajakaistan kanssa tyypillisesti niputettujen palveluiden myyntiin. Selvityksessä verrattiin tilastollisesti, miten Elisan mobiililaajakaistan ja Viihde-palvelun myynti on kehittynyt vuoden 2013 yrityskaupan kohteena olleissa kunnissa kontrolliryhmään verrattuna. Kontrolliryhmänä pidettiin kuntia, joissa Elisalla ei ollut merkittävää kiinteän verkon omistusta yrityskauppaan ennen eikä sen jälkeen. Käytännössä tähän ryhmään kuuluivat kaikki kunnat, joissa Elisalla ei ollut HMV-asemaa kiinteään verkkoon pääsyn markkinoilla (ja jotka eivät kuuluneet vuoden 2013 yrityskauppaan).
104. Selvitystä varten KKV pyysi Elisaa toimittamaan tiedot kiinteän laajakaistan, mobiililaajakaistan, tuplalaajakaistan, kaapelitelevisio- ja Viihde-palvelun tilaajamääristä ja liikevaihdosta kaikissa Suomen kunnissa vuosina 2011-2014. Yrityskaupan vaikutusten oletettiin alkaneen vuodesta 2013.

²³ Pereira, P., & Varela, J. (2013), How will telecommunications bundles impact competition and regulatory analysis?, *Telecommunications Policy*, 37(6), 530-539.

105. Usein käytetty ja tilastotieteellisesti luotettava tapa mitata yrityskaupan kaltaisen tapahtuman vaikutusta on laskea yksinkertaisesti kiinnostuksen kohteena olevan muuttujan keskimääräisten muutosten erotus koeryhmän (tässä yrityskauppakunnat) ja kontrolliryhmän (kunnat, joissa Elisalla ei ole HMV-asemaa) välillä. Tämän niin sanotun *differences-in-differences*-estimaattorin hyöty on se, että se puhdistaa estimoidusta vaikutuksesta kaikkien sellaisten kuntakohtaisten taustatekijöiden vaikutuksen, jotka pysyvät ajassa muuttumattomina.²⁴
106. Selvityksen päähuomio kiinnittyi mobiililaajakaistan ja kiinteän laajakaistan väliseen yhteyteen. Taulukossa 1 on laskettu mobiililaajakaistan keskimääräinen kasvuvauhti eri alueilla 2012-2014.

	2011-12	2012-13	2013-14	2012-14	N
Elisa-HMV	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Divestoidut alueet	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Kontrolli (muut)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Elisa/PPO	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Anvia	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Taulukko 1: mobiililaajakaistan tilaajamäärien muutokset 2011-2014

107. [...]
108. Yrityskaupan vaikutusta kuvaava arvio saadaan vähentämällä yrityskauppa-alueiden kasvuvauhdista kontrolliryhmän kasvuvauhti. [...]
109. Vastaava analyysi voidaan suorittaa regressioanalyysin avulla.²⁵ Regressioanalyysin etuna on, että sen avulla voidaan laskea muutosten keskivirheet, joiden perusteella voidaan tarkastella tulosten tilastollista merkitsevyyttä. Yllä raportoitu yrityskaupan vaikutus on voimakkaasti tilastollisesti merkitsevä (1 % merkitsevyytasolla).
110. Lisäksi regressiomalliin voidaan sisällyttää muita selittäviä muuttujia, joiden arvo vaihtelee ajallisesti. Tällaisia kuntakohtaisia muuttujia vuosilta 2013-2014 ei ole kuitenkaan vielä käytännössä saatavilla. Poikkeuksen tähän muodostaa kuntakohtainen asukasluku, jonka KKV on sisällyttänyt regressiomalliin. Asukasluvun vaikutus on tilastollisesti merkitsevä (1 % merkitse-

²⁴ Ks. Wooldridge, J. (2012), *Introductory econometrics: A modern approach*, 5. painos, luku 13.4.

²⁵ Käytännössä KKV on arvioinut yrityskaupan vaikutusta muodostamalla Elisan toimittamasta aineistosta paneelidatan ja estimoimalla seuraavan yksinkertaisen regressiomallin: $\Delta \log MLK_i = \beta_0 + \beta_1 \Delta YK_i + \varepsilon_i$. Mallissa MLK_i on Elisan mobiililaajakaistan tilaajamäärä kunnassa i ja YK_i on indikaattorimuuttuja, joka saa arvon 1 yrityskauppakunnissa ja arvon 0 muissa kunnissa. Yrityskaupan vaikutus lasketaan parametrin β_1 perusteella (ks. Wooldridge, yllä). Asukasluku (ks. teksti) voidaan huomioida mallissa lisäämällä kunnan asukasluvun logaritmin muutos yhtälön oikealle puolelle selittäväksi muuttujaksi.

vyystasolla). Sen vaikutus estimaattiin yrityskaupan vaikutuksesta on kuitenkin hyvin pieni. Väestönkasvun huomioiminen regressiomallissa kasvattaa yrityskaupan vaikutusta (vuosina 2012-2014) [alle 5] prosenttiyksiköllä.

111. Taulukon 1 perusteella Anvian alueiden mobiililaajakaistan kehitys on seurannut hyvin läheisesti kontrolliryhmän kuntien kehitystä. Tulos tukee näkemystä, jonka mukaan estimoitua yrityskaupan vaikutusta voidaan pitää edustavana arviona yrityskaupan vaikutuksista myös Anvian alueilla.
112. Viihde-palvelua tarjottiin vielä yrityskauppavuotena vain yhdessä kiinteän laajakaistan kanssa, minkä vuoksi Viihde-palvelun myynnille ei ole mahdollista muodostaa mielekästä kontrolliryhmää. [...]
113. KKV:n tekemien selvitysten perusteella kiinteän verkon yrityskaupan vaikutukset ulottuvat voimakkaasti myös kiinteään laajakaistaan sidottujen palveluiden markkinoille. Erityisesti telepalvelumarkkinoiden pitkän aikavälin kehitystä arvioitaessa on otettava huomioon, että kiinteän verkon yrityskaupat saattavat antaa kaupan osapuolille huomattavasti markkinavoimaa niin erillisten kuin niputettujenkin tuotteiden markkinoilla. Selvitys ja siinä käytetty tilastoaineisto eivät ole kuitenkaan riittävän yksityiskohtaisia, jotta niiden perusteella voitaisiin tehdä tarkkoja johtopäätöksiä niputtamisen vaikutuksesta käsillä olevan yrityskaupan relevanttien markkinoiden määrittelyyn.
114. KKV on osana yrityskaupan vaikutusarviointia tarkastellut Elisan markkina-aseman vahvistumista mobiililaajakaistapalveluissa valtakunnan tasolla. Kuten edellä oleva tilastollinen analyysi osoittaa, alueellisen kiinteän verkon operaattorin liiketoiminnat hankkimalla Elisan on mahdollista kasvattaa asiakaspohjaansa mobiilipalveluissa. KKV pitää todennäköisenä, että Anvian kiinteän verkon liiketoimintojen hankkiminen lisää jatkossa Elisan mobiilipalvelujen myyntiä Anvian alueella tuplalaajakaistan ja muiden tuotepaketien myötä. KKV:n arvion mukaan käsillä oleva yrityskauppa ei ole kuitenkaan omiaan muuttamaan kilpailuasetelmaa mobiilipalveluiden markkinoilla siinä määrin, että yrityskaupan seurauksena tehokas kilpailu kyseisillä markkinoilla valtakunnan tasolla vaarantuisi.

4.3.3 Yritysten viestintäratkaisut

115. Osa yrityskaupan osapuolten kilpailijoista katsoo KKV:lle toimittamissaan lausunnoissa, että yritysten viestintäratkaisujen markkinoita tulisi tarkastella suppeasti ottamalla huomioon vain teleyritysten tarjoamat palvelut. Ilmoittaja katsoo kuitenkin, ettei markkinaa ole perusteltua rajata näin suppeasti, koska teleyritykset ovat laajentaneet palvelutarjontaansa. Lisäksi yritysasiakkaat kilpailuttavat ilmoittajan mukaan palveluita kokonaisuuksina ja pyrkivät keskittämään viestintäpalveluitaan.
116. Ilmoittajan mukaan yrityskauppa ei aiheuta vahingollisia kilpailuvaikutuksia vaikka markkinaa tarkasteltaisiin suppeasti. Markkinoilla toimii useita keskenään kilpailevia palveluntarjoajia. Ilmoittaja viittaa KKV:n DNA / TDC -

yrittyskauppapäätökseen²⁶ ja toteaa, että yrityksille tarjottavien viestintä- ja tietoliikennemarkkinoiden markkinajohtaja on TeliaSonera 40 – 50 %:n markkinaosuudella.

117. KKV:n arvion mukaan yrityskauppa ei aiheuta kilpailun kannalta olennaista estymistä kilpailulain 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla yritysten viestintäratkaisujen markkinoilla.

4.3.4 Maksullisten televisiopalveluiden sekä televisio- ja videosisältöjen vähittäismarkkinat

118. Eräät yrityskaupan osapuolten kilpailijat ovat esittäneet KKV:lle toimittamisensa lausunnoissa, että yrityskaupalla on vaikutuksia paikalliseen markkinatilanteeseen kaapelitelevisiopalveluiden ja maksutelevisiopalveluiden markkinoilla. Lausunnonantajien mukaan Anvian Watson-palvelu on pääosiltaan vastaava kuin Elisa Viihde –palvelu.
119. Ilmoittajan mukaan yrityskaupalla ei ole haitallista vaikutusta paikalliseen markkinatilanteeseen kaapelitelevisiopalveluiden taikka maksullisten televisiopalveluiden ja televisio- ja videosisältöjen vähittäismarkkinoilla. Anvia ja Elisa tarjoavat molemmat maksullisia televisiopalveluita kaapelitelevisioverkoissa omille KTV-asiakkailleen, mutta tältä osin yhtiöiden toiminta ei ole maantieteellisesti päällekkäistä. Ilmoittaja viittaa KKV:n DNA Oy / Digi TV Plus Oy –yrityskauppapäätökseen²⁷ ja katsoo, että maksullisten televisiopalveluiden sekä televisio- ja videosisältöjen vähittäismarkkinoita on perusteltua arvioida valtakunnallisesti.²⁸ Ilmoittajan mukaan yrityskaupan jälkeen myös Anvian alueella on lukuisia keskenään kilpailevia jakeluverkkoja ja palveluntarjoajia. DNA säilyy ilmoittajan mukaan kyseisellä markkinalla valtakunnallisena markkinajohtajana ja on selvästi muita kilpailijoita suurempi toimija. DNA:n maksutelevisiopalvelut ovat saatavissa Anvian alueella sekä yhtiön VHF-antenniverkon että UHF-verkon kautta. Runtas kilpaileva palveluntarjoaja eri jakelualustojen kautta varmistaa ilmoittajan mukaan, ettei Elisalla ole mahdollisuutta korottaa palveluidensa hintoja tai muutoin vaikuttaa vahingollisesti markkinan kilpailutilanteeseen.
120. Saamansa selvityksen perusteella KKV arvioi, että Elisa Viihde –palvelun kohtaaman kilpailupaineen aiheuttavat valtaosin muut markkinatoimijat kuin Anvia-konserniin kuuluva Watson-palvelu. DNA:n lisäksi muita maksullisia televisio- ja videopalveluita tarjoavia toimijoita ovat kanavayhtiöt Bonnier (Katsomo) ja Sanoma (Ruutu), teleyritykset kuten TeliaSonera (Sonera Viihde) sekä ulkomaiset avoimessa internetissä toimivat palveluntarjoajat (Netflix, HBO, ym.). Katsojista kilpailevat myös maksuttomat palvelut kuten Yle Areena. Watson-palvelun siirtyminen yrityskaupan myötä Elisalle ei ole

²⁶ Yrityskaupan hyväksyminen; DNA Oy / TDC Oy Finland ja TDC Hosting Oy, Dnro 197/KKV14.00.10/2014.

²⁷ Yrityskaupan hyväksyminen; DNA Oy / Digi TV Plus Oy, 29.8.2013, Dnro 223/KKV14.00.10/2013.

²⁸ KKV kuitenkin jätti päätöksessä relevanttien maantieteellisten markkinoiden täsmällisen määrittelyn avoimeksi, koska kyseinen yrityskauppa ei KKV:n arvion mukaan aiheuttanut merkittäviä haitallisia kilpailuvaikutuksia maksutelevisiopalveluiden vähittäismyynnin markkinoilla.

omiaan lisäämään merkittävässä määrin Elisan markkinavoimaa maksullisissa televisiopalveluissa.

121. KKV:n arvion mukaan yrityskauppa ei aiheuta kilpailun kannalta olennaista estymistä kilpailulain 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla maksullisten televisiopalveluiden sekä televisio- ja videosisältöjen vähittäismarkkinoilla.

4.3.5 Maksullisen TV- ja videosisällön hankinta

122. Eräät yrityskaupan osapuolten kilpailijat ovat esittäneet KKV:lle toimittamisensa lausunnoissa, että yrityskaupalla on vaikutuksia maksullisen TV- ja videosisällön hankinnan markkinoilla.
123. Kuten vähittäismarkkinoidenkin osalta myöskään hankintamarkkinoiden osalta yrityskaupalla ei ilmoittajan mukaan ole haitallisia kilpailuvaikutuksia. Yrityskaupan jälkeenkin DNA säilyy myös hankintamarkkinoilla muita kilpailijoita selvästi suurempana markkinajohtajana.
124. Lisäksi ilmoittajan mukaan sisällöntarjonta tukkumarkkinoilla on Suomessa keskittynyttä. Markkinoiden merkittävimmät toimijat ovat kanavayhtiöt Bonnier AB (MTV) ja Sanoma Oyj (Nelonen).
125. KKV:n arvion mukaan yrityskauppa ei aiheuta kilpailun kannalta olennaista estymistä kilpailulain 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla maksullisen TV- ja videosisällön hankintamarkkinoilla.

4.3.6 Mastot ja matkaviestinpalveluiden ylläpitämiseen tarvittavat transmissioyhteydet

126. Eräät yrityskaupan osapuolten kilpailijat ovat esittäneet lausunnoissaan, että masto- ja transmissioyhteyksien markkinoita tulisi tarkastella alueellisesti, ja että yrityskaupan seurauksena Elisalle saattaa syntyä Anvian toimialueella määräävä markkina-asema, joka voi heikentää kilpailijoiden asemaa Anvian alueella ja myös valtakunnallisesti. Viestintäviraston lausunnon mukaan transmissioyhteydet kuuluvat kiinteiden yhteyksien paikallisosien tukkumarkkinoihin. Viestintäviraston näkemyksen mukaan nämä markkinat ovat alueelliset ja ne rajautuvat teleyritysten perinteisten toimialueiden mukaisesti.
127. Elisan markkinaosuus valtakunnallisilla mastomarkkinoilla nousee yrityskaupan myötä [20 – 30] %:iin. Mastomarkkinoiden markkinajohtaja on yrityskaupan jälkeenkin TeliaSonera, jonka markkinaosuus oli vuonna 2013 [40 – 50] %. Myös mm. Finnet-yhtiöt toimivat näillä markkinoilla.
128. KKV:n saamien selvitysten mukaan yksikään matkapuhelinoperaattori ei tule toimeen ilman kilpailevan yhtiön mastopaikkoja. Elisa toimii mastomarkkinoilla sekä ostajana että myyjänä ja käyttää omassa liiketoiminnassaan sekä TeliaSoneralta että DNA:lta vuokraamiaan mastoja. Siten syrjivien tai

kohtuuttomien ehtojen tai hintojen soveltamiseen liittyy yleensä merkittävä vastareaktion uhka.

129. KKV viittaa Elisan, PPO:n, Kymen Puhelimen ja Telekarelian yrityskauppaa koskevaan päätökseen, jossa KKV totesi selvitystensä perusteella, että mastopaikkojen vuokrasopimukset ovat pääasiassa valtakunnallisia ja koskevat vuokraavien yhtiöiden koko mastokantaa niiden maantieteellisestä sijainnista riippumatta. Yhtiöt ovat rakentaneet mastoja eri puolille Suomea eikä niiden sijainti noudata samalla tavalla yhtiöiden maantieteellistä toimialuetta kuin kiinteä verkko.
130. Elisan markkinaosuus transmissioyhteysien markkinoilla nousee yrityskaupan myötä [30 – 40] %:iin. TeliaSoneran markkinaosuus on [30 – 40] % ja DNA:n [20 – 30] %.
131. Kunkin markkinatoimijan omalla HVM-alueella sijaitsevat transmissioyhteysien kuuluvat ennakkosäätelyn piiriin. KKV:n saamien selvitysten perusteella nämä HVM-operaattorin tarjoamat transmissioyhteysien on mahdollista korvata matkaviestinoperaattorin omilla yhteysillä. Matkaviestinoperaattorit ovat rakentaneet transmissioyhteysien omien toimialueidensa ulkopuolelle. Operaattorit ovat rakentaneet mastoille omia valokaapeliyhteysien ja samalle mastolle voi tulla useamman operaattorin valokuitu. Lisäksi kiinteät transmissioyhteysien voidaan korvata radiolinkeillä.
132. Kuten mastomarkkinoilla, Elisa toimii myös transmissioyhteysien markkinoilla sekä ostajana että myyjänä ja käyttää omassa liiketoiminnassaan sekä TeliaSoneralta että DNA:lta vuokraamiaan yhteysien. Siten syrjivien tai kohtuuttomien ehtojen tai hintojen soveltamiseen liittyy yleensä merkittävä vastareaktion uhka.
133. KKV:n arvion mukaan yrityskauppa ei aiheuta kilpailun olennaista estymistä kilpailulain 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla mastomarkkinoilla tai transmissioyhteysien markkinoilla Suomessa. Elisasta ei yrityskaupan seurauksena tule markkinajohtajaa kummallakaan markkinalla, joilla toimii yrityskaupan jälkeenkin useita, toisistaan riippuvaisia yritysien.

4.3.7 Mobiililaajakaistapalvelut kuluttajille, matkaviestinverkon puhelinliittymät ja matkaviestinpalveluiden myyntiedustus

134. Anvia toimii DNA:n mobiililaajakaista- ja matkaviestinpalveluiden jakelijana Vaasan, Seinäjoen ja Kokkolan myymälöistään. DNA:n KKV:lle antaman lausunnon mukaan Elisalla on yrityskaupan toteuttamisen jälkeen selkeät kannustimet lakkauttaa Anvian harjoittama DNA:n matkaviestinpalveluiden myynti Anvian alueella näissä myymälöissä ja lisätä näin omaa liittymämyyntiään muiden operaattoreiden kustannuksella. DNA:n mukaan yrityskauppa lisää Elisan kykyä ja kannustimia DNA:n poissuljentaan. Tämä vähentäisi Elisan kohdistuvaa kilpailupainetta erityisesti matkaviestin- ja mobiililaajakaistamarkkinoilla.

135. KKV:n selvitysten perusteella DNA:lle jää yrityskaupan jälkeenkin kattava myyntiverkosto myös Anvian perinteiselle toimialueelle. DNA:lla on omat DNA Kaupat kaikilla niillä paikkakunnilla, joilla Anvialla on tällä hetkellä myymälät. DNA Kauppojen lisäksi DNA:n liittymiä myyvät Vaasassa, Seinäjoella ja Kokkolassa mm. Expert-ketjun myymälät. DNA:lla on myös oma valtakunnallinen etämyynti (internet- ja puhelinmyynti). Ilmoittajan mukaan valtakunnallisesti arvioiden Anvian osuus liittymämyynnin markkinoista on vähäinen.
136. KKV:n arvion mukaan yrityskauppa ei aiheuta kilpailun olennaista estymistä kilpailulain 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla kuluttajille tarjottavien mobiililaajakaistapalveluiden tai matkaviestinverkon puhelinliittymien markkinoilla Suomessa. Vaikka DNA:n liittymien myynti lopetettaisiin Anvian myymälöissä Vaasassa, Seinäjoella ja Kokkolassa, on DNA:lla KKV:n arvion mukaan mm. DNA Kaupoista, Expert-myymlöistä ja valtakunnallisesta internet- ja puhelinmyynnistä koostuva kattava myyntiverkosto, jonka avulla DNA voi jatkossakin tehokkaasti kilpailla Elisan kanssa mobiililaajakaistapalveluiden ja matkaviestinverkon puhelinliittymien markkinoilla.

4.3.8 Valtakunnalliset runkoverkkopalvelut

137. Finnet-liitto ry:n lausunnon mukaan Anvialla on omia valtakunnallisia runkoyhteyksiä. Lausunnon mukaan Elisa ei saisi hankkia lisää vastaavaa kapasiteettia, koska se heikentäisi merkittävästi kilpailevaa tarjontaa runkoverkkomarkkinoilla.
138. KKV:n Anvialta saaman tiedon mukaan Anvialla ei ole omaa runkoverkkoinfrastruktuuria sen oman perinteisen toimialueensa ulkopuolella.
139. KKV totesi Elisan, PPO:n, Kymen Puhelimen ja Telekarelian yrityskauppaa koskevassa päätöksessään, että kyseisen yrityskaupan myötä Elisasta tulee markkinajohtaja runkoverkkopalveluissa. TeliaSoneran markkinaosuus on [30 – 40] % ja DNA:n [20 – 30] %. Lisäksi markkinoilla toimii muita kotimaisia ja ulkomaisia toimijoita. KKV totesi päätöksessään, että KKV:n selvitysten perusteella runkoverkkopalveluiden markkinoilla asiakkaina toimivien internetpalveluntarjoajien kustannuksista vain pieni osa muodostuu runkoverkkopalveluiden hankinnasta.²⁹ Runkoverkkopalvelut kilpailutetaan yleensä vuosittain, eikä palveluntarjoajan vaihtaminen johda muutoksiin loppuasiakkaille tarjottavassa palvelussa. Kukin runkoverkkopalveluita hankkiva markkinatoimija käyttää yleensä vähintään kahta eri palveluntarjoajaa samanaikaisesti. Lisäksi runkoverkkopalveluiden tarjonnassa ei ole merkittäviä eroja eri operaattoreiden välillä.
140. KKV:n arvion mukaan yrityskauppa ei aiheuta kilpailun olennaista estymistä kilpailulain 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla runkoverkkopalveluissa Suomessa.

²⁹ Elisan arvion mukaan noin 2-3 %. Muilta markkinatoimijoilta saatujen vastausten perusteella osuus voi olla jonkin verran Elisan esittämää arviota suurempi.

Kun otetaan huomioon Anvian rajallinen merkitys runkoverkkomarkkinoilla ja se, että kaupan jälkeenkkin markkinoilla toimii useita runkoverkkopalveluita tarjoavia yrityksiä, KKV katsoo, ettei yrityskauppa aiheuta merkittäviä kielteisiä muutoksia markkinoiden kilpailuolosuhteissa.

4.3.9 Muut markkinat

141. KKV:n arvion mukaan yrityskauppa ei aiheuta kilpailun kannalta olennaista estymistä kilpailulain 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla tukkutason laajakaistapalveluissa, tilaajayhteyksien vuokrauksessa, kaapelitelevisiopalveluissa, kiinteän verkon puhelinliittymissä tai päätelaitteiden myynnissä. KKV:n markkinaselvityksen perusteella ei voida tehdä sellaista johtopäätöstä, että yrityskauppa aiheuttaisi näillä markkinoilla haitallisia kilpailuvaikutuksia.

4.4 Johtopäätös

142. KKV on jatkokäsittelyssä selvittänyt edellä kerrotuin tavoin tarkemmin yrityskaupan vaikutuksia seuraavilla markkinoilla: yritysten viestintäratkaisut, tukkutason laajakaistapalvelut, maksullisten televisiopalveluiden sekä televisio- ja videosisältöjen vähittäismarkkinat, maksullisen televisio- ja videosisällön hankinta, mastot, matkaviestinpalveluiden ylläpitämiseen tarvittavat transmissioyhteydet, tilaajayhteyksien vuokraus, mobiililaajakaistapalvelut kuluttajille, kaapelitelevisiopalvelut, matkaviestinpalveluiden myyntiedustus, kiinteän verkon puhelinliittymät, matkaviestinverkon puhelinliittymät, valtakunnalliset runkoverkkopalvelut ja päätelaitteiden myynti. Selvitysten perusteella KKV katsoo, että kilpailu ei yrityskaupan vuoksi merkittävästi esty näillä markkinoilla.
143. Edellä kerrotun tavoin keskittymän markkina-asema Vaasan, Mustasaaren ja Laihian kiinteän verkon laajakaistapalveluissa kuluttajille muodostuu niin vahvaksi, että yrityskaupan seurauksena voidaan nähdä uhka erityisesti hintojen noususta. Näillä markkinoilla yrityskauppa olennaisesti estää tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla kilpailun 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Muissa kunnissa kuin Vaasassa, Mustasaaressa ja Laihialla KKV:n arvion mukaan kilpailu ei yrityskaupan vuoksi merkittävästi esty kuluttajille tarjottavien kiinteiden laajakaistapalveluiden markkinoilla.

5 Sitoumukset

5.1 Osapuolten KKV:lle esittämät sitoumukset

144. Yrityskaupasta aiheutuvat kilpailuongelmat voidaan usein poistaa yrityskaupan toteuttamisen edellytykseksi asetettavilla ehdoilla. Tässä tarkoituksessa KKV:n ja ilmoittajan välillä on käyty neuvotteluja, joiden perusteella ilmoittaja toimitti KKV:lle ehdotuksen sitoumuksiksi. Sitoumusehdotuksesta pyydettiin lausuntoja markkinatoimijoilta.

145. KKV:n ja ilmoittajan käymien keskustelujen pohjalta ilmoittaja toimitti KKV:lle 19.3.2015 alla olevan ehdotuksen yrityskaupan sitoumuksiksi.

Divestointi

1.) Elisa sitoutuu myymään yrityskaupan osapuolten Vaasan, Laihian ja Mustasaaren alueella omistaman päällekkäisen DSL-verkkokokonaisuuden ja siihen kytkettyjen kuluttaja-asiakkaiden kiinteän verkon laajakaistapalvelusopimukset liiketoimintakaupalla, sellaisena kuin liiketoiminta on siirtohetkellä.

Divestoitava päällekkäinen DSL-verkkokokonaisuus sisältää kuluttajille tarjottavaan laajakaistaliiketoimintaan tarvittavat laitteet, asiakassopimukset, laitekaapit, laajakaistaliittymiin liittyvät jakamotilojen sisäiset yhdyskaapeloinnit, mahdolliset laitepaikat, yhteyksiin ja laitepaikkoihin liittyvät siirtokelpoiset vuokrasopimukset sekä ratkaisu verkonhallintaa varten siltä osin kuin ne ovat Elisa-konsernin omaisuutta. Lisäksi Elisa sitoutuu myötävaikuttamaan tarvittavien lisenssien siirtoon ostajalle. Divestoitavat kuntakohtaiset verkkokokonaisuudet ovat seuraavat:

Kunta	Kuluttajaliittymiä noin	xDSL-portteja vähintään
Vaasa	2000 – 4000	3000 – 6000
Mustasaari	100 – 500	100 – 1000
Laihia	100 – 500	100 – 1000

Selvyyden vuoksi todetaan, että Elisan Viihde-palvelu ei kuulu divestoitavaan verkkokokonaisuuteen ja Elisalla on oikeus tarjota Viihde-palvelua siirtyville kuluttaja-asiakkaille.

Ostaja on laajakaistamarkkinoilla toimiva Elisan kilpailija tai potentiaalinen kilpailija, joka on itsenäinen ja Elisasta riippumaton ja jolla on asiantuntemus, taloudelliset resurssit, motiivi ja muut perusedellytykset säilyttää siirtyvä liiketoiminta elinkelpoisena ja toimintakykyisenä.

Ostajalla on oikeus halutessaan irtisanoa hankinnan jälkeen divestoitavaan osaan kuuluvat vuokrasopimukset Elisan kanssa kuukauden irtisanomisajalla.

2.) Elisa sitoutuu olemaan ostamatta takaisin divestoitavaa verkkoa [...] vuoden aikana Kilpailu- ja kuluttajaviraston päätöksen antamisesta lukien.

3.) Elisa toteuttaa edellä 1. kohdassa tarkoitetun kohteen myynnin [...] kuussa siitä, kun Elisalla on tosiasiallinen mahdollisuus käyttää kilpailuoi-

keudellista määräysvaltaa Anviassa. [...] Elisa hyväksyy ostajan etukäteen Kilpailu- ja kuluttajavirastolla.

Mikäli tämä ei onnistu, myynti tapahtuu sanotun määräajan jälkeen riippumattoman asiantuntijan toimesta Kilpailu- ja kuluttajaviraston hyväksymille taholle tai tahoille [...] lisäkuukauden kuluessa. [...] Elisalla on mahdollisuus myös ennen sille asetetun määräajan päättymistä antaa kohde riippumattomalle asiantuntijalle myytäväksi, jolloin Elisan jäljellä oleva myyntiaika lisätään riippumattoman asiantuntijan käytössä olevaan myyntiaikaan. Riippumaton asiantuntija suorittaa myynnin hinnoitteluineen itsenäisesti.

4.) Elisa sitoutuu ylläpitämään siirtyvää liiketoimintaa sen arvon säilyttävällä tavalla.

5.) Elisa sitoutuu myötävaikuttamaan siihen, että kohdassa 1 tarkoitetut kuluttaja-asiakassopimukset siirtyvät ostajalle. Elisa sitoutuu tarjoamaan ostajalle loppuasiakaspalveluiden toteuttamisessa tarvittavien sähköpostiosoitteiden, kotisivujen ja tietoturvan ylläpitopalveluita [...] ajan myyntipäivästä lukien.

6.) Elisa sitoutuu [...] ajaksi Kilpailu- ja kuluttajaviraston päätöksestä olemaan käyttämättä myynnissä siirtyviä laajakaistapalveluita koskevia asiakasrekistereitä markkinointitarkoituksiin tai muuten vastaavasti kohdentamaan suoramarkkinointia nimenomaan siirtyviin asiakkaisiin. Selvyiden vuoksi todetaan, että Elisa voi toteuttaa laajempia suoramarkkinointikampanjoita, joissa voi olla mukana myös divestoituja asiakkaita.

7.) Elisa sitoutuu [...] ajan Kilpailu- ja kuluttajaviraston päätöksestä olemaan käyttämättä myynnin kohteisiin liittyviä tietoonsa tulleita liikesalaisuuden luonteisia tietoja omassa liiketoiminnassaan.

Riippumattoman asiantuntijan nimeäminen

8.) Elisa sitoutuu yhden (1) kuukauden kuluessa päätöksestä nimittämään Kilpailu- ja kuluttajaviraston etukäteen hyväksymän Riippumattoman asiantuntijan, jonka tehtävänä on valvoa tässä annettujen sitoumusten noudattamista ja tarvittaessa myydä divestoitava kohde edellä annettujen sitoumusten mukaisesti.

Riippumaton asiantuntija hyväksyy sille myytäväksi siirtyneen kohteen ostajan etukäteen Kilpailu- ja kuluttajavirastolla ja toimittaa Kilpailu- ja kuluttajavirastolle raportin myynnistä sen toteuttamisen jälkeen.

Riippumattomalla asiantuntijalla on oikeus saada tarvittavia tietoja ja asiakirjoja sekä kaikki tarvitsemansa apu tehtävänsä hoitamiseksi Elisalta. Riippumattomalla asiantuntijalla on oikeus käyttää tarpeelliseksi katsoomaansa kohtuullista teknistä, juridista ja muuta lisäasiantuntemusta. Riip-

pumattomalla asiantuntijalla on oikeus organisoida työ tarkoituksenmukaisella tavalla.

Riippumattoman asiantuntijan kohtuullisista kuluista ja korvauksista vastaa Elisa erikseen tehtävän sopimuksen mukaisesti. Asiantuntija tekee Elisan kanssa salassapitosopimuksen.

5.2 Sitoumusten arviointi

146. KKV katsoo, että ilman yrityskaupalle asetettavia ehtoja kauppaa ei voida hyväksyä. KKV:n arvion mukaan erityisesti telesektorilla infrastruktuurilla on huomattava merkitys kilpailutilanteen kannalta. Näin ollen KKV:n arvion mukaan on keskeistä, että kiinteän verkon laajakaistapalveluiden markkinoilla Vaasassa, Mustasaarella ja Laihialla divestoidaan osapuolten päällekkäinen verkko. Oma verkko vähentää toimijan riippuvuutta paikallisesta puhelinyhtiöstä.
147. Vaasan, Mustasaaren ja Laihian alueilla edellä mainittu sitoumuskokonaisuus poistaa lähes kokonaan horisontaalisen päällekkäisyyden yrityskaupan osapuolilta laajakaistapalveluiden tukku- ja vähittäismarkkinoilla. KKV:n arvion mukaan esitetty sitoumuskokonaisuus on riittävä poistamaan järjestelystä muutoin aiheutuvat kilpailuongelmat.
148. KKV:n arvion mukaan kokonaisuutena Elisan esittämien divestointien onnistumisen kannalta on merkittävää se, että divestoitava kokonaisuus on elinkelpoinen ja siirrettävissä uudelle omistajalle. Elisa on sitoutunut siihen, että siirtyvää liiketoimintaa ylläpidetään sen arvon säilyttävällä tavalla. Lisäksi Elisa sitoutuu tarjoamaan ostajalle loppuasiakaspalveluiden toteuttamisessa tarvittavien sähköpostiosoitteiden, kotisivujen ja tietoturvan ylläpitopalveluita määrääjän sekä myötävaikuttamaan kuluttaja-asiakassopimusten siirtymiseen ostajalle. KKV:n näkemyksen mukaan valmiin verkon hankkiminen on liiketaloudellisesti järkevää ainakin sellaisille toimijoille, jotka pyrkivät kasvattamaan asiakasmääriä ja joilla ei ole omaa vastaavaa verkkoa. Hankkimalla verkon toimija saa valmiin infrastruktuurin, johon se pystyy kytkemään asiakkaita.
149. KKV arvioi, että sille esitetty sitoumuskokonaisuus riittää poistamaan yrityskaupasta muutoin aiheutuvan tehokkaan kilpailun olennaisen estymisen. Yrityskaupan hyväksymiselle asetetuilla ehdoilla varmistetaan edellytykset kilpailullisen rakenteen säilymiselle markkinoilla.

6 Ratkaisu

150. Kilpailu- ja kuluttajavirasto määrää edellä selostetut sitoumukset noudatettaviksi ja hyväksyy ehdollisena yrityskaupan, jossa Elisa Oyj hankkii määräysvallan Anvia Oyj:ssä. Sitoumusten muuttama järjestely ei olennaisesti estä tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla kilpailulain 25 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

7 Sovelletut säännökset

151. Kilpailulaki (948/2011) 21, 22, 24, 25 ja 26 §.

8 Muutoksenhaku

152. Kilpailulain 44 §:n perusteella yrityskaupan ilmoittaja ei saa hakea muutosta tähän Kilpailu- ja kuluttajaviraston päätökseen valittamalla. Lisätietoja päätöksestä antaa erikoistutkija Hanna Kaiponen, puhelin 029 505 3620, sähköposti etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Pääjohtajan sijainen,
ylivohtaja

Timo Mattila

Erikoistutkija

Hanna Kaiponen